

MAD & BOLIG

INDRETNING • IDEER • HAVE • VIN • REJSER

**FEJØ
GOURMET-ØEN
I SMÅLANDSHAVET**

**IDYL MØDER PANGFARVER
HOS KERAMIKEREN TRINE FOURNAIS**

**FRODIG LABYRINT
HAVE I 5 NIVEAUER**

VINE FRA PROVENCE

**SOMMERMENU FRA
NIMBS STJERNEKOK**

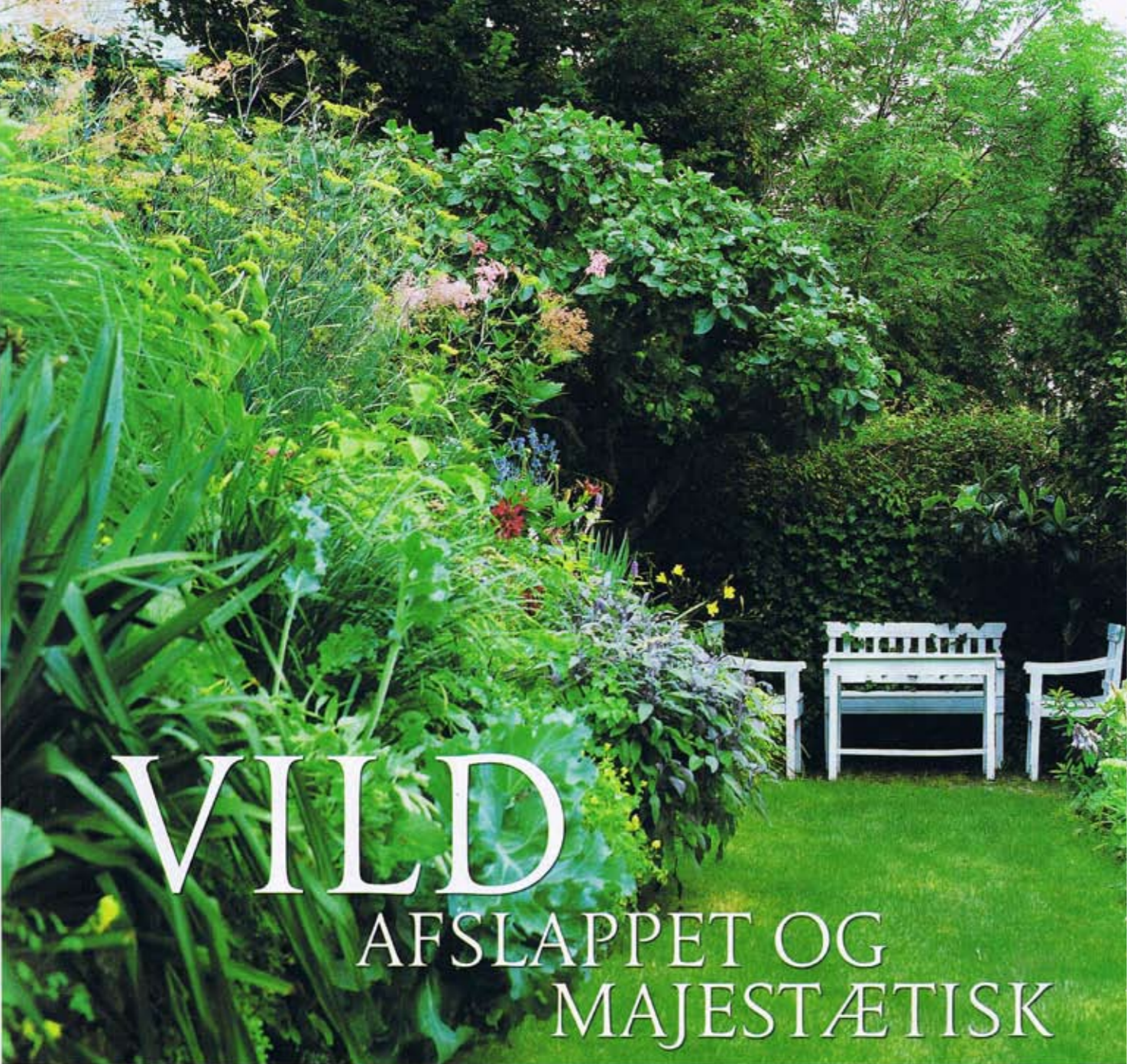
**MORMORS
KOLONIHAVEHUS
OPDATERET**

20 sider

KØKKENLIV

EKSPERTERNES KØKKENTRENDS

VILD AFSLAPPET OG MAJESTÆTISK

Mandshøje stauder blander sig muntert med alle nuancer og former af grønt. På bare 1000 m² har landskabsarkitekt Jane Schul skabt en frodig og fantastisk have indrettet i fire-fem niveauer og med en labyrint af forskellige rum og funktioner.

AF KARINA DEMUTH/ FOTO: HENRIK FREEK

Huset er fra dengang, Holte var et idyllisk sted langt ude på landet. Oprindeligt opført som landvilla for den velhavende københavnske grosserer Filtenborg, der ønskede at kunne tage familien lidt væk fra byens os og tumult i de varme sommermåneder. I dag er den store matrikel, der skræner stærkt ned mod Søllerød Sø, for længst stykket ud til alle sider. Husets klassicistiske stil, som var datidens højeste mode, blødes mildt op af en knudret gammel blåregn, som med et fast greb former sig om de kal-

kede, hvide mure. »Der er to forskellige sorter, som snor sig hver sin vej rundt,« forklarer landskabsarkitekt og formand for Det Kongelige Danske Haveselskab Jane Schul. »Wisteria sinensis fra Kina kører venstre om, og Floribunda'en fra Japan højre om. Begge kan komme med en ekstra blomstring i slutningen af juli-august. Den japanske har de største blomsterklaser og en ubændig vækst, der gør den uegnet i mindre haver. De er selvfølgelig dåre dejlige, når de blomstrer i maj, men først og fremmest sætter jeg pris på

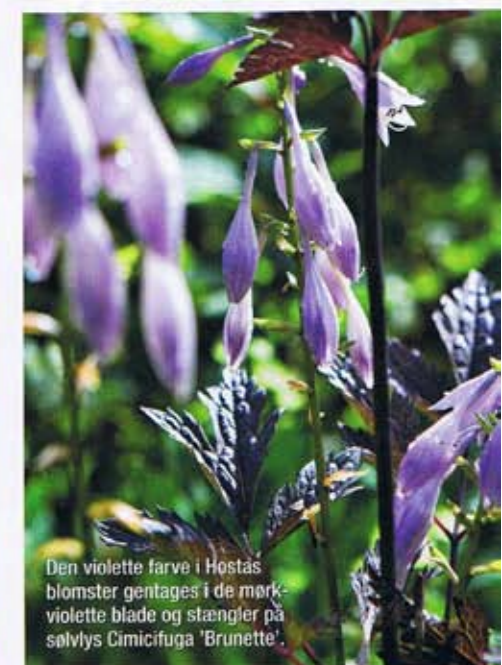
deres fine, fligede løv, der er så meget mere interessant end f.eks. Jøvet fra en klematis.«

SMUKT LØV I HELE SÆSONEN

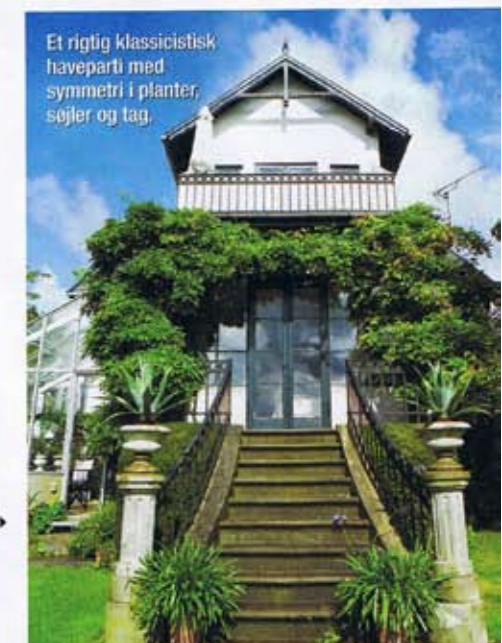
Netop løvet og den måde, en plante opfører sig på over tid, er en af landskabsarkitektens største faglige interesser. »Når jeg skal vælge en plante, ser jeg mindst lige så meget på løvets karakter som på blomsterne,« forklarer hun. »Mange blade er i sig selv utrolig smukke og fascinerende, og så findes de i en uendelig variation – fra kæmpe-

Fra terrassen er der vid udsigt over Søllerød Sø. Her indrammet af en stramt klippet taks og agaven på havetrappens søjle.

Den violette farve i Hostas blomster gentages i de mørkviolette blade og stængler på sølvlys Cimicifuga 'Brunette'.

Et rigtig klassicistisk haveparti med symmetri i planter, søjler og tag.

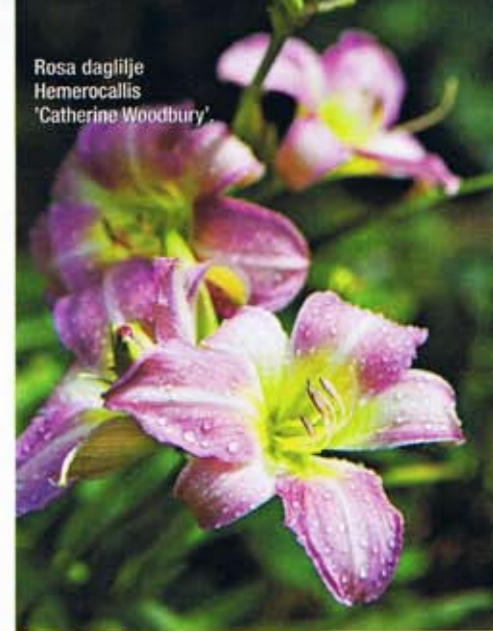
VILD
AFSLAPPET OG
MAJESTÆTISK

store paraplyer til småbitte pletter i luften. Fligede, runde eller græsagtige. Gule, rødlig, grågrønne, blåduggede, hårede, blanke, glatte osv.» En af Jane Schuls utallige velafprøvede pointer er, at hvis bladsammensætningen i et bed fungerer, så er haven altid skøn at se på. For mens blomsterne kun er fremme 3-4 uger om året, har man fornøjelse af resten af planten hele sæsonen. Ja, måske endda hele året, hvis man har valgt noget, der er stedsegrønt eller på anden vis har flotte vinterfarver. Endelig gælder det, at et tæt dække af blade gør, at ukrudtet ikke kan få fat. Det betyder, at et bed med gode dækkende bladplanter næsten kan klare sig uden lugning.

OPLEVELSE I MANGE NIVEAUER

Baghaven tager imod os med majestætisk fylde. I virkeligheden er den ikke meget mere end 600 m², men med sine 4-5 forskellige niveauer og labyrinter af grønne

gange giver den indtryk af betydelig mere. Af et sted, hvor man kan gå på opdagelse, fortabe sig, ja næsten blive væk. For så lykkeligt at genfinde sig selv på en lille lukket græsplæne, i en hule af tæt grønt løv eller i en farveeksplosion af blandede blomster. Havens faste ramme udgøres af et raslende dække af mørkegrøn vedbend. I bedene blander lette småbuske og mandshøje kraftkarle af robuste stauder som *Macleaya* og fjerbusk sig med et tæt bunddække af alle former og nuancer af grønt. »En godt tilrettelagt have passer næsten sig selv,« forklarer Jane Schul sagligt og uden snert af den lidt hattedameagtige dånelse, som mange havefolk ellers gribes af, når talen falder på det grønne rum. »Det gælder om at vælge nogle planter, som ikke kræver for meget, og som holder sig pæne hele sæsonen,« understreger hun. »Derfor har jeg f.eks. næsten ingen roser. De er simpelthen for sarte, og så får de grimme ben og blade midt på sommeren. ▶

Rosa daglilje
Hemerocallis
'Catherine Woodbury'

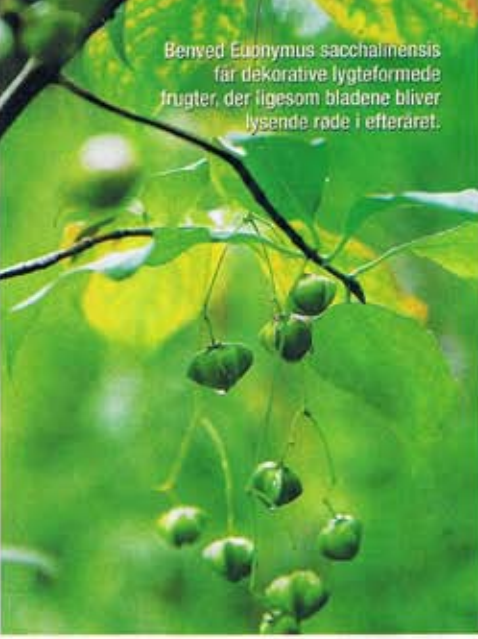
Husløgene i det lille stentrug klarer sig fint udendørs hele året.

De mange forskellige bladfarver og -former giver nogle unikke og langtidsholdbare haveoplevelser.

Fra havestuen er der direkte udgang til den moderne vinterhave, der holdes frostfri og giver opholdsmuligheder fra februar til november.

Benved *Eubonymus sacchalinensis* får dekorative lygteformede frugter, der ligesom bladene bliver lysende røde i efteråret.

TI GODE PLANTER MED FLOT LØV OG STOR FORMMÆSSIG VARIATION

Daglilje, *Hemerocallis*. Kønne blomster og blade med en dejlig græsagtig struktur.

Lodden løvefod, *Alchemilla mollis*. De hårede, bløde blade – ofte glitrende af dugdråber – ser fantastiske ud det meste af sæsonen og er især gode som bunddække.

Hosta. Dækker godt og giver en god struktur i bedet. Fine i kombination med forårsløg.

Storkenæb, *Geranium*. Kan blomstre i op til to måneder og har flotte blade, indtil frosten kommer.

Forårsløg – vintergækker, hyacinter og krokus.

Fylder den bare jord med liv og farve i det tidlige forår, indtil de senere planter vokser til.

Elefantgræs, *Miscanthus*. Giver en dejlig højde og lethed næsten uanset, hvor den placeres. Mange sorter i mange højder.

Løvehale, *Phlomis russeliana*. Har sjove strågule blomster og stedsegrønne blade, der dækker godt i bedet.

Nellikero, *Geum*. Skønne forårsblomster og smukke fligede blade. Rigtig god dækkevne.

Påskekløkke, *Helleborus x orientalis*. Får store, grøn-hvide eller rosa-røde blomster i marts-april. Efterfølgende kan man glæde sig over deres flotte og kraftige stedsegrønne bladkarakter.

Hvid botanisk tulipan, *Tulipa fosteriana 'Purissima'*.

En fin, hvid tulipan, der i modsætning til de 'almindelige' forædlede tulipaner kommer igen år efter år.

Kertepileurt, *Polygonum amplexicaulis*, nu *Bistorta amplexicale*.

Planten dækker jorden kolossalt godt og holder sig fint rank. Blomsterne kan være hvide, rosa eller røde.

Sådan noget gider jeg ikke. Det samme gælder riddersporer, *Delphinium*, som skal bindes op og klippes ned i én uendelighed for til sidst at give et stort grimt hul midt i bedet. Der foretrækker jeg en stormhat, *Aconitum*, som er bomstærk og kan klare sig selv.»

HJEMMELAVEDE PÅSKEKLOKKER OG PORRER I BLOMST

I den nederste del af haven ligger landskabsarkitektens eget lille plante-eksperimentarium. Lidt skærmet af fra resten af haven og mere levende og interessant end egentlig kønt. »Indimellem har jeg brug for at se, hvordan en bestemt plante udvikler sig over tid. Som nu denne, som jeg har dyrket fra frø,« siger hun og benævner – høfligt og respektfuldt som hun har for vane – den uendelige vækst ved sit fulde navn: Påskekløkke,

Helleborus x orientalis. Først det mundrette fødenavn. Derefter det mere højstemte latinske efternavn. Så er der i hvert fald ingen i tvivl om, hvilken vækst det drejer sig om. »Og her: En af sidste års porrer. Se hvor utrolig elegant den bryder ud,« peger hun. Lysende af glæde og ærefrygt over dette naturens lille under. »Se, hvor flotte dens blomster er. Nu lader jeg den stå til næste år for at se, om den kommer igen, for porrer kender man jo slet ikke på den måde. Man kan sikkert slå et op et sted, men det giver slet ikke det samme. Holder bladene sig pæne? Og er den god, også når den ikke blomstrer? Det er sådan noget, jeg lever af at vide. Hvad man kan og ikke kan. Og samtidig synes jeg så, at det er dybt interessant. Det er et af de store privilegier ved at arbejde med planter. At der altid er noget nyt at sanse, opleve og kloges af.«

OM JANE SCHUL

Jane Schul er født i 1943, har to voksne sønner, der begge er 'grønne', henholdsvis som partner på tegnestuen og som anlægsgartner. Hun er gift med Jørgen Nordqvist, tidligere direktør for Bygningskulturelt Råd. Hun er oprindeligt uddannet kunsthåndværker, men startede som 39-årig på sit seksårige studium som landskabsarkitekt. I dag er hun tilknyttet sin gamle læreanstalt Landbohøjskolen, som nu hedder KU LIFE, som ekstern lektor. Jane Schul har siden 2001 været formand for Det Kongelige Danske Haveselskab. Hun er forfatter til en lang række havebøger, blandt andet Politikens Stauderbog, Hvilken plante hvor, Farver i haven og Politikens store havebog. Hendes store viden og næsten knasende saglighed kombineret med kunstnerens fine poesi og knivskarpe sans for form og farve har gjort hende til en af landets mest efterspurgte landskabsarkitekter. Hendes tegnestue, Schul Landskabsarkitekter, har løst opgaver for alt fra private haver til store anlæg som Parterrehaven i Tivoli, Hellerup Strandpark og Billedhuggerhaven på Charlottenborg. www.schul.dk.

VILD
AFSLAPPET OG
MAJESTÆTISK